

Instytut Pamięci Narodowej

<http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/56998,38-rocznica-Porozumien-Sierpniowych.html>
2019-05-26, 01:02

38. rocznica Porozumień Sierpniowych

Fala sierpniowych strajków z 1980 roku zmieniła historię Polski, doprowadzając do powstania NSZZ „Solidarność” - pierwszej w krajach komunistycznych, niezależnej od władz, legalnej organizacji związkowej. Podpisanie porozumienia w Gdańsku 31 sierpnia 1980 roku między komisją rządową a Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym (MKS), a także porozumienia zawarte w Szczecinie, Jastrzębiu i Katowicach, stały się początkiem przemian 1989 roku - obalenia komunizmu i końca systemu jałtańskiego.

Do Porozumienia Gdańskiego doszło w efekcie trwającego dwa tygodnie strajku w Stoczni im. Lenina, który rozpoczął się 14 sierpnia. Protest poprzedziła masowa akcja ulotkowa, propagująca żądanie przywrócenia do pracy zwolnionej ze stoczni działaczki Wolnych Związków Zawodowych Anny Walentynowicz. Powołano Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, który sformułował słynne 21 postulatów. Najważniejszym z nich było żądanie powołania niezależnych od władz związków zawodowych. W międzyczasie własną listę 36 postulatów przedstawił MKS w Szczecinie, który koordynował protesty na terenie Pomorza Zachodniego. Oba komitety już po kilku dniach podlegało po kilkaset strajkujących zakładów.

Protestu o takiej skali nie sposób było ukryć ani spacyfikować obietnicą podwyżek płac. Na Wybrzeże wysłano komisje rządowe – do Gdańska pojechał wicepremier Tadeusz Pyka (wkrótce zastąpił go Mieczysław Jagielski), a do Szczecina – Kazimierz Barcikowski. Rozpoczęły się długotrwałe negocjacje.

Strajkujący mogli liczyć na wsparcie środowisk opozycyjnych (w Gdańsku np. zorganizowały one poligrafię), twórców, którzy urozmaicali długotrwały protest swoimi występami, Kościoła (na terenie strajkujących zakładów organizowano polowe nabożeństwa), a także większości społeczeństwa, zbierającego składki na rzecz protestujących (chłopi dostarczali żywność). MKS przejął praktycznie kontrolę nad regionami objętymi strajkami.

Tymczasem strajk zaczął się rozszerzać – 26 sierpnia objął Dolny Śląsk, a trzy dni później Górny Śląsk. W obliczu nieuniknionego rozszerzenia protestów na cały kraj, strat gospodarczych, a także niemożności siłowego rozwiązania konfliktu (aczkolwiek wariant taki rozpatrywano) Biuro Polityczne KC PZPR zdecydowało się na „mniejsze zło”, jakim

zdaniem Edwarda Gierka było wyrażenie zgody na powstanie niezależnej od partii komunistycznej organizacji robotników.

30 sierpnia podpisano porozumienie w Szczecinie, 31 sierpnia w Gdańsku, 3 września w Jastrzębiu, zaś 11 września – w Hucie Katowice. To, co jeszcze niedawno wydawało się mrzonką, nagle stało się faktem – władze wyraziły zgodę na powołanie niezależnych, samorządnych związków zawodowych.

Wynikiem Porozumień Sierpniowych było powstanie ogólnokrajowego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Zarejestrowano go 10 listopada 1980 roku.

Wydarzenia sprzed 38 lat były jednym z najważniejszych momentów na drodze do upadku systemu komunistycznego w Europie.

Polecamy portal IPN

sierpien1980.pl

Obchody z udziałem IPN:

BIAŁYSTOK

[Obchody 38. rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych – 31 sierpnia – 2 września 2018](#)

GDAŃSK-GDYNIA

[Jedyny w swoim rodzaju! Zapraszamy na przejazd historyczny „Śladami Sierpnia'80” zabytkowym Ikarusem – 29-30 sierpnia 2018](#)

[Obchody 38. rocznicy Sierpnia '80 oraz 30. rocznicy strajków z maja i sierpnia 1988 roku – 29-31 sierpnia 2018](#)

[Prezes IPN dr Jarosław Szarek odwiedził miejsca upamiętniające bohaterów Sierpnia '80 – Gdańsk – Gdynia, 30 sierpnia 2018](#)

[„Państwo polskie jest wam wdzięczne”. Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności – Gdańsk, 30 sierpnia 2018](#)

ELBLĄG

[Obchody 38. rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych – 29 sierpnia 2018](#)

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

[Obchody 38. rocznicy podpisania Porozumienia Jastrzębskiego oraz 30. rocznicy](#)

[górnicych strajków w 1988 – 3 września 2018](#)

KIELCE

[W Kielcach odbyło się spotkanie poświęcone powstaniu „Solidarności”](#)

KRAKÓW

[Krakowskie obchody 38. rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych](#)

RZESZÓW

[Odsłonięcie tablicy z napisem „Solidarność” w ramach obchodów 38. rocznicy podpisania porozumień sierpniowych – Rzeszów, 31 sierpnia 2018](#)